

Advies

Onderwijsinspectie 2.0

Brussel, 26 juni 2017

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet betreffende onderwijsinspectie 2.0

Adviesvrager: Hilde Crevits - Vlaams minister van Onderwijs

Ontvangst adviesvraag: 12 juni 2017

Adviestermijn: 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 26 juni 2017

Mevrouw Hilde CREVITS
Vlaams minister van Onderwijs
Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

contactpersoon

Mieke Valcke
mvalcke@serv.be

ons kenmerk

SERV_BR_20170626_Onderwijsinspectie2.0_mv

Brussel

26 juni 2017

Onderwijsinspectie 2.0

Mevrouw de minister

De Onderwijsinspectie is een belangrijke hefboom in het bevorderen van de kwaliteit van het Vlaams onderwijs. Voor de raad zijn de onderzoeken van de inspectie en de jaarlijkse Onderwijsspiegel een zeer interessante bron van informatie over de staat van het onderwijs.

De raad vindt het een goede zaak dat de onderwijsinspectie in de toekomst vanuit een modernere visie zal vertrekken en op een andere manier uitgevoerd zal worden vanaf 2018. De visie en de aanpak moeten gezien de snelle ontwikkelingen in de samenleving tijdig geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd worden.

De raad wijst eerst op enkele positieve aspecten van de hervorming en geeft daarna een aantal bemerkingen mee over de effecten van de wijzigingen voor scholen met minder beleidsvoerend vermogen; de haalbaarheid van inspecties om de zes jaar i.p.v. om de tien jaar; de vrijblijvendheid van verwachtingen; het belang van een brede kijk op opleidingen met veel werkpleklers; de opvolging en remediëring van hardnekkige tekorten; de rol van Syntra Vlaanderen en de beroepsmogelijkheden.

■ Volgende doelstellingen en opzet van de hervorming zijn positief:

- het vastleggen van een meer gemeenschappelijke taal tussen scholen, CLB en inspectie via het creëren van een referentiekader voor onderwijskwaliteit en van een referentiekader voor CLB-kwaliteit¹;
- de opmaak van een duidelijker doorlichtingsscenario met twee soorten adviezen met telkens twee varianten;

¹ Zie www.mijnschoolisok.be voor het referentiekader Onderwijskwaliteit; aan het referentiekader voor de CLB-kwaliteit wordt nog gewerkt.

- het overschakelen van een eerder beteugelende advisering en een administratieve aanpak naar een meer begeleidende advisering;
 - een snellere en duidelijk afgebakende procedure voor de erkenning van nieuwe onderwijsinrichtingen en dat in het belang van leerlingen en scholen;
 - het respecteren van de autonomie van de instellingen en het vertrouwen geven aan besturen om hun eigen kwaliteit vorm te geven en te evalueren;
 - het verminderen van de planlast.
- De hervorming verlegt de focus van een eerder administratieve controle naar een dialoog over het kwaliteitsbeleid dat scholen voeren. Het interne kwaliteitsbeleid van de scholen komt daarmee centraler te staan in het externe kwaliteitstoezicht door de onderwijsinspectie.
- Het huidige model gaat daarbij uit van een sterk beleidsvoerend vermogen van scholen om interne kwaliteitszorg uit te kunnen bouwen in functie van de onderwijscontext van de school. Wat als dit vermogen binnen scholen eerder beperkt is? Worden scholen hier voldoende op voorbereid en in begeleid? Biedt het decreet Bestuurlijke Optimalisatie hier extra hefboomen?
 - Scholen gaan elk op hun manier aan de slag met het referentiekader Onderwijskwaliteit, kiezen accenten uit dit menu en bouwen daarrond hun intern kwaliteitszorgsysteem op. Wat als, gegeven de onderwijscontext van de school, niet de meest opportune accenten gelegd worden?
 - Kan er binnen het nieuwe kader Onderwijsinspectie 2.0 voldoende gewicht gegeven worden aan bepaalde criteria die gezien de wijzigende onderwijsrealiteit belangrijk en afdwingbaar zouden moeten zijn, bv. het professionaliseringsbeleid t.a.v. het onderwijspersoneel, de correcte inzet van middelen (waaronder GOK) ... ?
- De termijn van de doorlichting wordt gewijzigd van tien naar zes jaar, wat een goede zaak is. De Inspectie van Financiën stelt dat dit, in combinatie met de intensiteit van de doorlichtingen die eerder focussen op begeleiding, een budgettaire impact kan hebben. Er wordt aangegeven in het dossier dat de onderwijsinspectie dit intern zal opvangen. De raad vraagt de nodige aandacht voor de haalbaarheid en of dit niet te kort zal doen aan de kwaliteit van de doorlichting en het vernieuwde doel nl. dat van de adviserende begeleiding. Alle scholen zijn gebaat bij een systeem van verbetervoorstellen en continue ontwikkeling.
- Het referentiekader Onderwijskwaliteit beschrijft context- en inputkenmerken waarmee instellingen 'best rekening houden' om hun kernopdracht vorm te geven. De kern van de referentiekaders zijn kwaliteitsverwachtingen. Art. 16 stelt dat het verstrekken van kwaliteitsonderwijs minimaal inhoudt dat een school aan de kwaliteitsverwachtingen in de referentiekaders 'tegemoetkomt' (pag. 7 van het voorontwerp van decreet). Is dit niet te vrijblijvend gezien de uitdagingen op vlak van het ongekwalificeerd uitstromen, de waterval, de spijbelproblematiek, de sociale ongelijkheid in termen van onderwijsresultaten ... ?

Andere opmerkingen m.b.t. de referentiekaders:

- er moet nog heel wat geregeld worden via uitvoeringsbesluiten die mee bepalend zijn voor de impact van de decreetwijziging; het decreet gaat in voege vanaf 1 januari 2018, er moet dan ook tijdig duidelijkheid zijn over die besluiten die het fundament van de nieuwe aanpak vormen;
 - bij de verdere vertaling van de referentiekaders zullen de belanghebbenden betrokken worden. De raad vraagt dat daar ook andere partners bij betrokken worden, bv. de sectoren, aangezien de referentiekaders niet alleen voor het initieel maar ook voor het (beroepsgericht) volwassenenonderwijs gelden.
 - in de vertaling van het referentiekader naar het toezichtkader en doorlichtingsinstrumenten mag niet enkel met een onderwijskundige bril naar opleidingen gekeken te worden, gezien de introductie van werkplekleren in steeds meer opleidingen. Opleidingen met veel werkplekleren moeten daarvoor positief geapprecieerd worden door de onderwijsinspectie. De raad vraagt het beleid inzake werkplekleren toe te voegen aan artikel 22.
- De mogelijkheid wordt gecreëerd om een gunstig advies te krijgen, mét een opdracht tot het wegwerken van de tekorten. Een volgende doorlichting is er na zes jaar (i.p.v. de opvolgingsdoorlichting na drie jaar nu). Deze periode is vrij lang, maar past in de visie dat de onderwijsinstellingen deze tekorten geïntegreerd in het kwaliteitsbeleid wegwerken. De raad is deze visie genegen maar stelt wel de vraag hoe de inspectie zal optreden wanneer dezelfde tekorten niet weggewerkt zijn kunnen worden. Wordt dan extra begeleiding voorzien? Volgt er alsnog een snellere opvolging van doorlichtingen? Een bijkomende vraag is wie de (externe) ondersteuning op zich zal nemen: de onderwijsinspectie, de pedagogische begeleidingsdiensten ... ? De onderwijsinspecteurs komen vaak in contact met goede praktijken en zijn daardoor alleszins goed geplaatst om deze mee te dissemineren onder scholen.
 - De raad vindt het positief dat Syntra Vlaanderen bij de doorlichtingen in het kader van Duaal Leren betrokken wordt en als major van het toezicht op de werkplekcomponent, t.t.z. het leertraject van de leerling op de werkplek, fungeert. Het is belangrijk dat er bij de uitwerking van het decreet Geïntegreerd Kwaliteitszorgkader (GKK-decreet) afstemming is met het voorliggend decreet.
 - De raad meent dat nieuwe scholen die een negatief advies krijgen bij de vraag naar erkenning een beroepsmogelijkheid zouden moeten hebben.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter